

Sygn. akt IVU 352/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Joanna Janiszewska-Ziołek

Protokolant st. sekr. sądowy Marzenna Śliwa

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2017 r. w Toruniu

sprawy **A. M.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 15 marca 2017 r. nr (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu A. M. prawo do emerytury poczynając od 1 kwietnia 2017 r.;**
- 2. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.**

/-/SSO Joanna Janiszewska-Ziołek

Sygn. akt IV U 352/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 marca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 17 lutego 2017 r., odmówił A. M. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W uzasadnieniu organ rentowy, powołując się na powyższą podstawę prawną wskazał, iż uprawnionym do przejścia na wcześniejszą emeryturę jest ubezpieczony mężczyzna po ukończeniu 60 lat, który nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, bądź złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz na dzień 1 stycznia 1999 r. udokumentował co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach. Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczenia są z kolei okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym

wymiarze czasu pracy na danym stanowisku, co potwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Mając na uwadze powyższe organ rentowy wskazał, iż na podstawie dowodów dołączonych do wniosku i uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania ustalono, że na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił 25 lat i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Do pracy w szczególnych warunkach - ze względu na brak świadectw pracy w szczególnych warunkach - nie zostały zaliczone okresy zatrudnienia:

- od 16 stycznia 1979 r. do 29 lutego 1992 r. w Wojskowym Zakładzie Remontowo – Budowlanym w G.;

- od 1 marca 1992 r. do 10 stycznia 1993 r. i od 1 sierpnia 1994 r. do 11 maja 2000 r.
u K. S. (1) w (...);

- od 13 listopada 1978 r. do 14 stycznia 1979 r. w Przedsiębiorstwie Państwowej Komunikacji Samochodowej;

Wobec nie wykazania przez ubezpieczonego wymaganego 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych, zdaniem organu rentowego, brak było podstaw do przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury.

W odwołaniu od powyższej decyzji A. M. wskazał, że przez cały czas pracował jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Ubezpieczony nie posiada jednak świadectw pracy w szczególnych warunkach, co więcej w związku z likwidacją dawnych zakładów pracy nie jest możliwe ich wystawienie. Dlatego też przedłożył dowody pośrednie w postaci zeznań świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie. Jednocześnie wskazał, że na podstawie przedłożonych dokumentów uwzględnił ubezpieczonemu na dzień 1 stycznia 1999 r. 25 lat i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Sąd ustalił, co następuje:

A. M. urodził się (...)

Okoliczność bezsporna.

W dniu 17 lutego 2017 r. A. M. wystąpił z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury. W chwili złożenia wniosku i wydania decyzji był członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Ubezpieczony jest nadal aktywny zawodowo, w okresie od 29 listopada 2016 r. do 31 marca 2017 r. korzystał ze świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

Bezsporny staż ubezpieczeniowy A. M. ustalony według stanu na dzień wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r., wyniósł 25 lat i 28 dni okresów składkowych oraz nieskładkowych.

Dowód: - wniosek o emeryturę – k. 1 - 4 akt emerytalnych,

- zaświadczenie o wypłaconych zasiłkach – k. 67 akt sądowych,

- przesłuchanie ubezpieczonego, elektroniczny protokół rozprawy z dnia 25.09.2017 r. od 00:37:18 do 01:01:53.

Wobec nieudowodnienia przez ubezpieczonego okresu 15 lat wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w dniu 15 marca 2017 r., organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Dowód: - zaskarżona decyzja – k. 37 akt emerytalnych.

A. M. legitymuje się od dnia 8 listopada 1978 r. prawem jazdy kategorii C, od 10 stycznia 1979 r. prawem jazdy kategorii CE, zaś od 19 grudnia 1981 r. posiada uprawnienia do kierowania pojazdami kategorii D.

Dowód: - okazanie prawa jazdy –elektroniczny protokół rozprawy z dnia 10.07.2017 r. od

00:12:11 do 00:14:38,

W okresie od 13 listopada 1978 r. do 14 stycznia 1979 r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w Przedsiębiorstwie Państwowej Komunikacji Samochodowej w Oddziale w G. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 t. Początkowo zawarł z zakładem pracy umowę na okres próbny, a od 26 listopada 1978 r. został zatrudniony na czas nieokreślony. W dokumentacji osobowej stanowisko ubezpieczonego było określane bez dokładniejszego wskazania jako kierowca towarowy.

Ubezpieczony pracował w Dziale Koordynacji Przewozów Towarowych. Przydzielono mu samochody ciężarowe marki J. oraz S. (oba z przyczepami o ładowności powyżej 19 ton), za pomocą których przewoził buraki w ramach kampanii buraczanej. Nie jeździł innymi pojazdami niż samochody ciężarowe o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 t.

Ubezpieczony nie otrzymał wystawionego przez zakład pracy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: - świadectwo pracy – k. 11 akt emerytalnych,

- akta osobowe – k. 15 akt sądowych (koperta),

- przesłuchanie ubezpieczonego, elektroniczny protokół rozprawy z dnia 25.09.2017 r. od 00:37:18 do 01:01:53.

W okresie od 16 stycznia 1979 r. do 29 lutego 1992 r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był zatrudniony w Wojskowym Zakładzie Remontowo – Budowlanym w G. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 t. W dokumentacji osobowej stanowisko ubezpieczonego było określane bez dokładniejszego wskazania jako kierowca.

Zakład pracy zajmował się świadczeniem usług na terenie Pomorskiego Okręgu Wojskowego oraz wynajmowaniem sprzętu służbom cywilnym. Dysponował dużą bazą samochodową - około 200 pojazdów, w tym około 7-8 samochodów ciężarowych marki S.. Zatrudniał zarówno pracowników wojskowych jak i cywilnych (zwłaszcza na stanowiskach operatorów i kierowców). Nadzór nad kierowcami sprawował J. J..

Początkowo ubezpieczonemu przydzielono cementowóz marki T. (...)

o ładowności 16 ton, który służył do przewozu cementu i wapna. Następnie jeździł samochodem ciężarowym marki J. (...) z naczepą dłuźycową o ładowności 19 ton, przeznaczonym do przewozu cegły, słupów i trylinek oraz samochodem ciężarowy marki S. (...) o ładowności 16 ton z przyczepą o ładowności 10 ton. Ubezpieczony zajmował się transportem materiałów budowlanych na obszarze całego kraju. Woził dachówki z T. (na rzecz jednostki wojskowej w Ś.), papy, płyty oraz paliwo do sprzętu na teren budów, a także beczki z olejem ze Ś. do fabryki samochodów w S.. Nie uczestniczył przy tym w czynnościach załadunkowych i rozładunkowych – jedynie je nadzorował.

W razie awarii pojazdu jego naprawą zajmowali się mechanicy zatrudnieni w zakładzie pracy lub w zewnętrznym warsztacie. W tym czasie kierowcy nie pomagali w naprawie, gdyż otrzymywali samochody zastępcze albo czekali, aż pojazd zostanie naprawiony. Samochód przechodził też przegląd techniczny po każdej długiej trasie. Przegląd ten trwał do od 0,5 h do 1,5h.

Ubezpieczony nie otrzymał wystawionego przez zakład pracy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

J. J. od 1 lutego 1978 r. był zatrudniony w Wojskowym Zakładzie Remontowo – Budowlanym w G. na stanowisku inspektora ds. eksploatacji w sekcji maszyn i transportu.

M. Ś. był zatrudniony w Wojskowym Zakładzie Remontowo – Budowlanym w G. w okresie od 8 maja 1972 r. do 29 lutego 1992 r. na stanowisku kierowcy operatora dźwigu.

Dowód: - świadectwo pracy – k. 12 akt emerytalnych (plik I), k. 6 akt kapitału początkowego,

- zeznania świadków – k. 14 – 15 akt emerytalnych (plik I),

- wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej – k. 33 akt emerytalnych (plik I),

- akta osobowe – k. 54 akt sądowych (koperta),

- zeznania świadka J. J., elektroniczny protokół rozprawy z dnia

25.09.2017 r. od 00:04:11 do 00:23:10,

- zeznania świadka M. Ś., elektroniczny protokół rozprawy z dnia

25.09.2017 r. od 00:23:10 do 00:34:46,

- przesłuchanie ubezpieczonego, elektroniczny protokół rozprawy z dnia 25.09.2017 r. od 00:37:18 do 01:01:53.

W okresie od 1 marca 1992 r. do 10 stycznia 1993 r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w Firmie Produkcyjno - Handlowo – Usługowej (...), na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 t. W dokumentacji osobowej stanowisko ubezpieczonego było określane bez dokładniejszego wskazania jako kierowca.

Zakład pracy zajmował się produkcją przyczep przeznaczonych do przewozu żywych zwierząt i pojazdów specjalnych (m. in. pożarniczych), a także świadczeniem usług: spawalniczych, ślusarskich, lakierniczych oraz transportowych. W latach 90-tych w firmie zatrudnionych było od 5 do 25 pracowników, przeważnie przy produkcji.

Ubezpieczony jako jedyny pracował w charakterze kierowcy, gdyż zakład pracy dysponował jednym samochodem ciężarowym – ciągnikiem siodłowym marki V. (...)

o ładowności 24 ton, a następnie. Około 3 – 4 razy w miesiącu ubezpieczonemu zlecano międzynarodowe trasy obejmujące obszar całych Niemiec, Francji i Hiszpanii, podczas których przewoził do odbiorców przyczepy produkowane przez zakład pracy, zaś

w drodze powrotnej transportował materiały produkcyjne (sklejkę). Zdarzało się również, że oprócz przyczep transportował inne towary - papier, chemikalia (posiadał uprawnienia do przewozu materiałów niebezpiecznych). Będąc w trasie ubezpieczony kierował pojazdem przez 4 godziny, po czym miał godzinę odpoczynku. Każdy wyjazd trwał tydzień. Jeśli ubezpieczonemu nie zlecano trasy międzynarodowej zajmował się świadczeniem usług transportowych na terenie kraju. Incydentalnie prowadził też samochód dostawczy – z reguły zajmowali się tym jednak inni pracownicy (w tym zatrudniony przez K. S. (2) zaopatrzeniowiec).

Po przekształceniu firmy (...) w spółkę kapitałową - (...) Sp. z o. o. w Ś., ubezpieczony był tam zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 sierpnia 1994 r. do 11 maja 2000 r.

Stanowisko i rodzaj pracy ubezpieczonego pozostał niezmienny w stosunku do poprzedniego okresu zatrudnienia. Ubezpieczony cały czas zajmował się transportem z tą różnicą, że zlecano mu więcej krótszych tras związanych z realizacją świadczonych przez spółkę usług transportowych, niż tras międzynarodowych.

Ubezpieczony nie otrzymał wystawionego przez zakład pracy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

K. S. (1) był właścicielem firmy Produkcyjno - Handlowo – Usługowej (...), zaś po jej przekształceniu w spółkę kapitałową stał się jej współwłaścicielem i objął funkcję prezesa zarządu.

M. K. była członkiem zarządu spółki (...) w okresie od 1994 r. do 2009 r. Ponadto zajmowała tam stanowisko referenta, a w okresie od 2004 r. do 2009 r. - księgowej.

Dowód: - świadectwa pracy – k. 17 akt sądowych, k. 16, k. 19 akt emerytalnych (plik I),

k. 7 – 8 akt kapitału początkowego,

- angaże – k. 25 akt sądowych,

- umowa o pracę – k. 26 akt sądowych,

- zeznania świadków – k. 43 – 47 akt sądowych,

- zaświadczenia – k. 17, k. 20 akt emerytalnych (plik I),

- akta osobowe – k. 42 akt sądowych (koperta), k. 16 – 40 akt sądowych,

- zeznania świadka K. S. (1), elektroniczny protokół rozprawy z dnia

10.07.2017 r. od 00:14:38 do 00:34:51,

- zeznania świadka M. K., elektroniczny protokół rozprawy z dnia

10.07.2017 r. od 00:34:51 do 00:44:21,

- przesłuchanie ubezpieczonego, elektroniczny protokół rozprawy z dnia 25.09.2017 r. od 00:37:18 do 01:01:53.

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawiony stan faktyczny został ustalony w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach emerytalnych ubezpieczonego, jak i te złożone bezpośrednio do akt sądowych niniejszej sprawy, a także na podstawie zeznań świadków: K. S. (1), M. K., J. J. i M. Ś. oraz przesłuchania ubezpieczonego.

Sąd uznał za wiarygodne wszystkie wyżej wymienione dokumenty albowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich mocy dowodowej ani prawdziwości zawartych w nich treści, stąd też nie budziły one wątpliwości Sądu. Należy przy tym nadmienić, iż ubezpieczony nie otrzymał wystawionych przez zakłady pracy świadectw poświadczających wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, ale okoliczność ta miała charakter drugorzędny.

W niniejszym postępowaniu Sąd samodzielnie dokonywał ustaleń w zakresie, czy prace rzeczywiście wykonywane przez ubezpieczonego można było kwalifikować jako prace

w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów

z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm., zwanego dalej również „rozporządzeniem”).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków: K. S. (1), M. K., J. J. i M. Ś. w całości. Ich zeznania były szczerze, szczegółowe, logiczne, nie zawierały sprzeczności, pokrywały się z dokumentacją zgromadzoną w aktach osobowych ubezpieczonego. Świadkowie J. J. M. Ś. pracowali razem z ubezpieczonym w Wojskowym Zakładzie Remontowo – Budowlanym w G., J. J. będąc przełożonym kierowców, zaś M. Ś. na stanowisku kierowcy operatora dźwigu. Świadek K. S. (1) początkowo był właścicielem firmy Produkcyjno - Handlowo – Usługowej (...), a po jej przekształceniu w spółkę kapitałową stał się jej prezesem zarządu. Członkiem zarządu tej spółki była również świadek M. K.. Świadkowie mieli więc bezpośrednią i niekwestionowaną wiedzę co do charakteru pracy, warunków pracy i wykonywanych czynności przez ubezpieczonego w tych zakładach pracy. Zeznania te były zgodne z dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych ubezpieczonego, a także zeznaniami ubezpieczonego, które Sąd także uznał za wiarygodne w tym zakresie w całości.

Sąd dostrzegł, że z zeznań świadka K. S. (1) wynikało, iż „mogło się zdarzyć, że również ubezpieczony jeździł tym samochodem (dostawczym) jak trzeba było gdzieś „skoczyć” (elektroniczny protokół rozprawy z dnia 10.07.2017 r. od 00:21:47 do 00:34:51). Sąd uznał jednak, że kwestia ta nie ma zasadniczego wpływu rozstrzygnięcia sprawy. Prawdą jest, że warunek pełnego zatrudnienia należy odnosić tylko do tych czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na czynniki szkodliwe dla zdrowia. Od tej reguły istnieją jednak odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX nr 375653, z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, LEX Nr 509022 i z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08 i tam powołane wcześniejsze orzecznictwo).

Drugie odstępstwo odnosi się do przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008, I UK 210/07, OSNP 2009/5-6/75 oraz z dnia 22 kwietnia 2009 r., II UK 333/08, LEX nr 1001310; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 24 stycznia 2013 r., II AUa 1098/12, LEX nr 1280036). Taka sytuacja miała miejsce w przedmiotowej sprawie. Zarówno z zeznań świadków, jak i samego ubezpieczonego wynika bowiem, że prowadził samochód dostawczy jedynie incydentalnie – gdy musiał zrobić zakupy przez wyjazd w trasę, czy też udać się do sklepu w celu zakupu żarówki do wymiany. Co do zasady samochód ten prowadzili inni pracownicy, a zwłaszcza zatrudniony przez K. S. (1) zaopatrzeniowiec.

Sąd dał także wiarę zeznaniom ubezpieczonego, że pracując w Przedsiębiorstwie Państwowej Komunikacji Samochodowej w Oddziale w G. pracował wyłącznie jako na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 t. Zeznania te były jasne, spójne i logiczne, a ponadto okoliczność ta była spójna z dokumentacją osobową ubezpieczonego.

Prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych reguluje art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku – w przypadku mężczyzn - 60 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 1999 r. spełnili łącznie niżej wymienione warunki:

- osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- posiadają co najmniej 15 – letni okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a nadto:
- nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego, a w przypadku przystąpienia złożyli wniosek o wykreślenie z funduszu i przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Stosowne regulacje w przedmiocie wieku emerytalnego, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których przysługuje prawo do wcześniejszej emerytury znajdują się w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Natomiast wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zostały zawarte w wykazach A i B stanowiących załącznik do ww. rozporządzenia. Nadto w § 1 ust. 2 tegoż rozporządzenia w przedmiocie sprecyzowania stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach ustawodawca odsyła do odpowiednich przepisów resortowych.

Istotny w niniejszej sprawie jest również § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., w myśl którego okresami pracy uzasadniającymi prawo do wcześniejszej emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, ustalonym dla danego stanowiska. Pod pojęciem pracy wykonywanej stale należy rozumieć pracę wykonywaną na danym stanowisku pracy, zgodnie z rozkładem czasu pracy i w pełnym wymiarze czasu pracy, ustalonym dla danego stanowiska. W związku z powyższym nie będzie uznawana za taką pracę praca wykonywana, np. w połowie wymiaru czasu pracy lub tylko kilka lub kilkanaście dni w miesiącu.

W sprawie poza sporem była okoliczność, iż A. M. osiągnął z dniem 10 marca 2017 r. przewidziany przepisami prawa wiek emerytalny oraz że posiada wymagany staż ubezpieczeniowy. Organ rentowy w celu ustalenia uprawnień do emerytury uwzględnił na dzień 1 stycznia 1999 r. 25 lat i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy nie kwestionował także faktu, że ubezpieczony przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Istota sporu w niniejszym postępowaniu koncentrowała się natomiast wokół ustalenia, czy praca świadczona przez ubezpieczonego od 13 listopada 1978 r. do 14 stycznia 1979 r.

w Przedsiębiorstwie Państwowej Komunikacji Samochodowej w Oddziale w G., w okresie od 16 stycznia 1979 r. do 29 lutego 1992 r. w Wojskowym Zakładzie Remontowo – Budowlanym w G., a także w okresie od 1 marca 1992 r. do 10 stycznia 1993 r. i od

1 sierpnia 1994 r. do 31 grudnia 1998 r. w Firmie Producyjno - Handlowo – Usługowej (...) (a następnie (...) Sp. z o. o. w Ś.) była pracą w szczególnych warunkach, a w konsekwencji czy ubezpieczony spełnił ostatnią przesłankę do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury.

W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie z § 2 ust. 2 ww. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. okresy pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Organ rentowy, rozpoznając wniosek w sprawie prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach, może uwzględnić wyłącznie te okresy pracy w szczególnych warunkach, które zostały udowodnione na podstawie powyższego dokumentu bądź zaświadczenia stwierdzającego charakter i stanowisko pracy w warunkach szczególnych w określonych okresach. Dokumenty te są dla organu rentowego wiążące nie tylko w pozytywnym, ale i w negatywnym tego słowa znaczeniu. Oznacza to, że z jednej strony przedłożone zaświadczenie jest dowodem na fakt wykonywania przez zainteresowanego pracy w szczególnych warunkach, a z drugiej strony brak takiego zaświadczenia, czy nieprawidłowo wypełnione, uniemożliwia ustalenie tej okoliczności za pomocą innych środków dowodowych.

Niemniej w powyższym wypadku – braku bądź zakwestionowania przez organ rentowy powyższych środków dowodowych – zainteresowany może dochodzić ustalenia tych okoliczności w postępowaniu sądowym, w którym w myśl art. 472 i 473 kpc powyższe obostrzenia nie obowiązują. Sąd nie jest bowiem związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. W postępowaniu o świadczenie emerytalno – rentowe dopuszczalne jest – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 27 maja 1985 roku (III UZP 5/85) – przeprowadzenie

przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu jego likwidacji lub zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia. Okres pracy w warunkach szczególnych można również ustalić w postępowaniu sądowym na podstawie akt osobowych pracownika (umowy o pracę, świadectwa pracy, angaży, innych dokumentów). Zaliczenie nie udokumentowanych, spornych okresów pracy w szczególnych warunkach do stażu pracy uprawniającego do wcześniejszej emerytury wymaga przy tym dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych.

Należy także zwrócić uwagę na treść § 19 ust. 1 rozporządzenia, który stanowi, iż przy ustalaniu okresów pracy, o których mowa w § 2, uwzględnia się również okresy takiej pracy (służby), wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia. Zgodnie zaś z przepisem § 19 ust. 2 tego rozporządzenia prace dotychczas zaliczone do I kategorii zatrudnienia w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U. z 1979 r. Nr 13, poz. 86 i z 1981 r. Nr 32, poz. 186) uważa się za prace wykonywane w szczególnych warunkach, o których mowa w § 4. Przepisy te mają znaczenie w sytuacji pracy wykonywanej w szczególnych warunkach przez dniem wejścia w życie rozporządzenia, co miało miejsce w niniejszej sprawie, gdyż wnioskodawca twierdził, iż pracował w szczególnych warunkach już od dnia 13 listopada 1978 r. (rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 1983 r.).

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania przede wszystkim należy stwierdzić, że zasadniczo praca kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony należy do stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach. Jest ona wymieniona w wykazie A Dział VIII „Prace w transporcie i łączności” pod pozycją 2 – jako prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów) w załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz. U. 1983 r., Nr 8, poz. 43). Ponadto jest ona wymieniona w wykazie A Dziale VIII („W transporcie i łączności”) pod poz. 2 („prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 t, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”) pkt 2 „kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym, powyżej 3,5 tony” załącznika nr 1 do zarządzenia nr 19 Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług z dnia 10 listopada 1986 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił ustalić, iż w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Państwowej Komunikacji Samochodowej w Oddziale w G. od 13 listopada 1978 r. do 14 stycznia 1979 r.

(**2 miesiące i 2 dni**), w Wojskowym Zakładzie Remontowo – Budowlanym w G. od 16 stycznia 1979 r. do 29 lutego 1992 r. (**13 lat, 1 miesiąc i 14 dni**) i w firmie Produkcyjno - Handlowo – Usługowej (...) (a następnie (...) Sp. z o. o. w Ś.) od 1 marca 1992 r. do 10 stycznia 1993 r. (**10 miesięcy i 10 dni**) i od 1 sierpnia 1994 r. do 31 grudnia 1998 r. (**4 lata i 5 miesięcy**) ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu, wykonując pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, która była pracą w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu okoliczność ta znalazła pełne potwierdzenie w zeznaniach świadków, a także samego ubezpieczonego oraz w ww. dokumentach.

Dlatego też Sąd uznał, że ubezpieczony wykazał łącznie **18 lat, 6 miesięcy i 26 dni** okresów pracy w warunkach szczególnych. Tym samym ubezpieczony spełnił ostatnią przesłankę do przyznania mu emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach i jego odwołanie należało uwzględnić.

Stąd też Sąd – na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc – zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. M. prawo do emerytury, poczynając od dnia 1 kwietnia 2017 r. zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (pkt 1 wyroku).

Mając na uwadze, że ustalenie faktycznych warunków pracy mogło zostać poczynione dopiero na etapie postępowania sądowego na podstawie dowodów, którymi organ rentowy nie dysponował, Sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (punkt 2 wyroku).

Przewodnicząca

SSO Joanna Janiszewska - Ziolek